

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS IR AMŽIAUS PAGRINDAIS LIETUVOS NACIONALINIAM DRAMOS TEATRUI NUSTATANT BILJETŲ KAINAS IR LENGVATAS TYRIMO

2024 m. sausio 29 d. Nr. (23)SN-209)SP-8
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2023 m. lapkričio 13 d. buvo gautas pareiškėjos (asmens duomenys Tarnybai žinomi; toliau – Pareiškėja) 2023 m. lapkričio 13 d. skundas dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu Lietuvos nacionaliniam dramos teatrui (toliau – Teatras arba LNDR) taikant nuolaidas.

Skunde rašoma, kad Teatras skelbia, jog taiko nuolaidas: „Jauno žmogaus (7–25 m.) nuolaida – 25 proc.; senjorams – 25 proc.; grupėms (20 ir daugiau žmonių) – 15 proc. vienam bilietui; neįgaliesiems ir juos lydintiems asmenims – 50 proc. (nuolaida teikiama nuo 2023 m. rugpjūčio 1 d.); 20 ir daugiau žiūrovų grupę atvedusiam asmeniui – 100 proc.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta). Nuolaidų sąlygose rašoma: „nuolatinės nuolaidos netaikomos aukščiausios kainos kategorijos bilietams (spektaklio „Išvarymas“ nuolaidos netaikomos pirmoms dviem aukščiausiomis kainų kategorijoms) ir gruodžio mėnesio spektaklio bilietams“; „neįgaliesiems taikoma nuolaida bilietam gali naudotis asmenys, kuriems yra nustatytas neįgalumo arba mažesnis nei 55 proc. (imtinai) darbingumo, arba specialiųjų poreikių lygis. Lydintis asmuo įleidžiamas į LNDR kartu su neįgalioju asmeniu. Nuolaida taikoma visų LNDR spektaklių bilietams. Nuolaida taikoma ne daugiau kaip vienam bilietui į vieną spektaklį¹“. Pareiškėja pažymėjo, kad šioje skiltyje niekur neminima, jog asmenims su negalia skirtų vietų / bilietų su nuolaida skaičius yra ribotas. Pareiškėja teigė, kad esant ribojimą galima suprasti tik jau susidūrus su situacija, iš sakinio kitoje skiltyje „Informacija žiūrovams su negalia“, kur rašoma: „Naujosios salės parterėje yra 6 vietos, o Mažojoje salėje – 4 vietos, skirtos negalią turintiems žmonėms ir juos lydintiems asmenims.“²

¹ <https://www.teatras.lt/lt/bilietai-ir-informacija/nuolaidos-ir-akcijos/>

² <https://www.teatras.lt/lt/bilietai-ir-informacija/informacija-ziurovams-su-negalia/>

Pareiškėja pateikė informaciją, kad 2023 m. lapkričio 7 d. norėjo nusipirkti bilietą su asmenims su negalia skirta kainos nuolaida, tačiau susidūrė su problema ir kreipėsi Teatro interneto tinklalapyje nurodytu el. paštu į Audrą Pivoriūnienę. Pareiškėja teigė, kad pirmiausia sistema nerodė bilietų su nuolaida, ir ši problema buvo išspręsta. Bet tada Pareiškėja susidūrė su tuo, kad asmenims su negalia skirta bilieto kainos nuolaida galima pasinaudoti tik perkant bilietus į konkrečias vietas salėje. Pareiškėja teigė, kad patikrino ir kitus spektaklius – vietos asmenims su negalia nesikeičia (Naujoje salėje: 1–3 eilės 1–2 vietos, Mažojoje salėje 1–2 eilės 1–2 vietos – pardavimo schemoje jos pažymėtos ruda spalva). Pareiškėjai dėl to kilo klausimų, į kuriuos Teatro darbuotojos atsakymo nesulaukė.

Pareiškėja teigė, kad toks nuolaidų taikymas apriboja asmenis su negalia.

Visų pirma, Pareiškėja teigė, kad pagal sėdėjimo vietą galima identifikuoti, kad ten sėdi asmuo su negalia (arba ir jį lydintis asmuo). Jokiai kitai grupei („jaunas žmogus“ ar „senjoras“) nėra taikomas toks ribojimas – šios grupės žmonės gali rinktis bilietus su nuolaida iš žymiai didesnio skaičiaus vietų ir niekas atėjęs į salę negalės pasakyti, kad ten sėdi „senjoras“ ar pan.

Pareiškėja teigė, kad asmenis su negalia būtų galima identifikuoti pagal sėdėjimo vietą. Salės plane tai atrodo kaip atskirta asmenims su negalia skirta zona, nors jokiai kitai nuolaidų grupei tokių zonų nėra. Pareiškėja taip pat pažymėjo, kad asmenims su negalia skirtos vietos nėra kuo nors išskirtinės, t. y., kėdės visoje salėje vienodos, todėl Pareiškėja nesupranta tokio ribojimo. Pareiškėja rašė, kad, jei net ir būtų tos vietos kažkaip pritaikytos, tai vis tiek apribotų galimybę įsigyti bilietą su nuolaida į kitą niekuo neišsiskiriančią kėdę tam asmeniui, kuriam nereikia specialiai pritaikytos vietos.

Pareiškėja skunde rašė, kad, pagal Teatro nuostatų 9.1 punktą, LNDD tikslas: „tenkinti ir ugdyti profesionaliojo scenos meno poreikį, užtikrinti profesionaliojo scenos meno prieinamumą visoms šalies gyventojų grupėms.“ Pareiškėja mano, kad, pagal taikomas nuolaidas, „jauno žmogaus“ ir „senjorų“ grupėms skirtas didesnis vietų skaičius, t. y., su šiomis nuolaidomis galima nusipirkti bilietus į didžiąją dalį vietų (nuolaidos netaikomos tik brangiausios kategorijos bilietų kainoms, o visoms kitoms vietoms nuolaidos taikomos), o asmenims su negalia iš visos salės galima nusipirkti bilietus tik į 6 vietas (Naujojoje salėje) arba 4 vietas (Mažojoje salėje).

Pareiškėja kėlė klausimus, „kokia proporcija“ remiantis buvo nustatytas toks vietų skaičius. Pareiškėja rašė: „Suprantu, kad Teatras nėra įpareigotas išvis taikyti jokių nuolaidų, tačiau jei skelbia, kad jas taiko, bet taiko vis tik ribotai, tai tokią informaciją galėtų paskelbti aiškiai (kad 50 proc. nuolaida taikoma tik į konkrečias vietas).“

Pareiškėja informavo, kad Naujojoje salėje asmenims su negalia skirtos nuolaidos taikomos 1–3 eilėse, į kurias bilietų kaina yra antra pagal brangumą. Patys pigiausi bilietai parduodami į paskutines eiles, tačiau į ten esančias vietas asmenims su negalia bilieto su taikoma nuolaida nusipirkti negalima, o „jauno žmogaus“ ir „senjoro“ nuolaida gali būti pritaikyta ir pigiausioms kainoms. Pareiškėja mano, kad tai galbūt irgi sukuria ribojimą asmenims su negalia įsigyti bilietą dar pigiau.

Pareiškėja rašė: „antra pagal brangumą kainų kategorija yra, pvz., 20 Eur, tai bilietas su 50 proc. nuolaida būtų 10 Eur, o pigiausi pilnos kainos bilietai yra, pvz., 15 Eur, tai į tas paskutinių eilių vietas bilietą su 50 proc. nuolaida būtų galima įsigyti už 7,5 Eur., tačiau kaip jau minėjau, nuolaidos taikomos tik į antros pagal brangumą kainos vietas.“

Pareiškėja taip pat kėlė klausimus dėl to, kad, esant tokiai situacijai, kai bilietų kaina yra tokia pati, kodėl bilietą su asmenims su negalia skirta nuolaida galima nusipirkti tik į vienoje pusėje esančias vietas ir tik eilės krašte. Pareiškėja rašė: „Ar tai nesukuria ribojimo skirtingas negalias turintiems asmenims? Gal su tam tikra negalia asmeniui būtų patogiau sėdėti eilės viduryje, arba visai kitoje salės pusėje, arba išvis salės gale? Žinoma, toks asmuo gali pirkti bilietus bet kurioje vietoje, tačiau nuolaida jam nebus pritaikyta, net ir esant neišparduotam su neįgaliesiems taikoma nuolaida vietų skaičiui. Tarkim, Mažojoje salėje visų vietų pilna kaina 15 Eur, neįgaliesiems pagal Teatro tvarką skirtos 4 vietos ir jos dar neišparduotos, tačiau su neįgaliesiems skirta nuolaida nusipirkti bilieto, tarkime, į 6 eilės 4 vietą neįmanoma, t. y. sistema visiškai nelanksti ir neleidžia pasirinkti vietos. Pasirinkimo iš kitų vietų galimybės nėra ir perkant bilietą „gyvai“ Teatro kasoje. Neįgaliesiems skirta nuolaida taikoma tik į konkrečias pažymėtas iš anksto žinomas (klausimas, kiek žmonių tas vietas žino – pvz., teatro darbuotojai, aktoriai, kiti šalia sėdintys neįgalieji) vietas.“

Pareiškėja Tarnybos prašė nustatyti, ar asmenims su negalia Teatro taikoma bilietų su nuolaida pardavimo schema nepažeidžia įstatymų ir nediskriminuoja asmenų su negalia.

2023 m. lapkričio 23 d. Tarnyboje buvo gautas Pareiškėjos el. laiškas, kuriuo buvo papildytas skundas. Pareiškėja rašė, kad 2023 m. lapkričio 16 d. Teatro tinklalapyje norėjo nusipirkti 2 bilietus, pasinaudodama asmenims su negalia skirta nuolaida (vieną bilietą asmeniui su negalia, kitą bilietą – lydinčiam asmeniui), tačiau pirkimo metu paaiškėjo, jog į pirkimų krepšelį galima įsikelti tik 1 bilietą, t. y., kiekvienam bilietui reikia vykdyti atskirą pirkimą, o kadangi su šia nuolaida Teatras yra priskyres konkrečias vietas ir jų skaičius yra ribotas, taigi yra tikimybė, jog, kol bus perkamas pirmasis bilietas, šalia esanti vieta gali būti nupirktą kito asmens. Pareiškėja pateikė informaciją, kad, pagal Teatro interneto tinklalapyje skelbiamą informaciją, asmeniui su negalia „nuolaida taikoma ne daugiau kaip vienam bilietui į vieną spektaklį“, o prie „jauno žmogaus“ ir

„senjorų“ bilietų pirkimo sąlygų tokia sąlyga nenurodyta, nors pagal toliau tinklalapyje pateikiamą tekstą galima suvokti, kad tiek „jauniems žmonėms“, tiek „senjorams“ taip pat taikoma nuolaida tik 1-am bilietui, nes prie įėjimo į Teatrą reikia pateikti dokumentą, patvirtinantį teisę į nuolaidą. Tačiau, kaip teigė Pareiškėja, bilietų skaičius perkant internetu nėra ribojamas nei „jauniems žmonėms“, nei „senjorams“. Ribojimai taikomi tik asmenims su negalia, t. y., negalima vienu krepšeliu iškart nupirkti kelių bilietų keliems asmenims su negalia ir juos lydintiems asmenims, pirkimą būtina atlikti atskirais pirkimais. Pareiškėja kėlė klausimą, kaip tokiu atveju leidžiamas 1 bilieto įsigijimas tik „lydinčio asmens“ kategorijai. Pareiškėja teigė, kad turėtų būti galimybė pirkti bent jau 2 bilietus iškart (vienas – asmeniui su negalia, antras – lydintiems asmeniui). Pareiškėja mano, kad parduodamų bilietų kiekio ribojimo apskritai neturėtų būti (kaip kategorijose „jauniems žmonėms“ ir „senjorams“). Pareiškėja teigė, kad pirkimo po 1 bilietą reikalavimas apsunkina situaciją, o pirkimo rezultatas (nupirktų bilietų kiekis) vis tiek bus toks pat.

Pareiškėja rašė, kad LNDD darbuotojos (viena, dirbanti Teatro kasoje, atsakė žodžiu, kita – el. paštu) dėl problemų siūlė kreiptis į UAB „Nacionalinis bilietų platintojas“ (bilietai.lt), nors Pareiškėja teigia, kad bilietų pardavimo platforma suprogramuota pagal Teatro nurodymus.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė 2023 m. lapkričio 24 d. raštu Nr. (23)SN-209)S-568 kreipėsi į LNDD ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar asmenims su negalia yra ribojama galimybė pasirinkti vietas Teatro salėse, kai tokie pirkėjai nori pasinaudoti asmenims su negalia taikoma bilieto kainos nuolaida; jei taip – dėl kokių priežasčių asmenys, kurie turi „neįgaliojo“ pažymėjimą, negali įsigyti bilietų skirtingose salės vietose; kaip asmenys su negalia gali pasinaudoti Teatro taikomomis nuolaidomis; buvo paprašyta pateikti susijusias Teatro patvirtintas tvarkas / taisykles dėl nuolaidų taikymo tvarkos; ar asmenims su negalia skirtos vietos kažkuo skiriasi nuo kitų vietų Teatro salėse; jei taip – kuo; ar asmenims su negalia skirtos vietos yra tose eilėse, kuriose bilietai brangesni nei kitose salės eilėse; ar asmenys su negalia kiekvieną bilietą turi pirkti atskirai? Jei taip – dėl kokių priežasčių; ar kitoms bilietų kategorijoms, kai taikomos nuolaidos, yra taikomi panašūs ribojimai; jeigu kiekvieną bilietą asmuo su negalia turi pirkti atskirai, kaip užtikrinama, kad perkant bilietą žmogų su negalia lydintis asmuo galės sėdėti šalia; remiantis Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo 15 str. 3 dalimi „Asmeninis asistentas, lydintis neįgalųjį į kultūros įstaigas (muziejus, galerijas ir kt.), lankytinas vietas, kultūros, pramogų ar sporto renginius, turi teisę įsigyti bilietą su 100 procentų nuolaida“; ar asmeniui su negalia, turinčiam asmeninį asistentą (ne bet kokį lydintį asmenį), yra užtikrinama šioje įstatymo nuostatoje numatyta teisė; kas yra / buvo atsakingas už bilietų pirkimo tvarkos bei

reikalavimo pirkti po vieną bilietą nustatymo asmenims su negalia platformoje bilietai.lt; kuo remiantis buvo nustatyta „Jauno žmogaus“ bilietui taikomos nuolaidos amžiaus riba (7–25 metai); dėl kokių priežasčių ir ko siekiant buvo nustatyta būtent tokia amžiaus riba.

Taip pat buvo paprašyta pateikti kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t è:

2024 m. sausio 3 d. Tarnyboje buvo gautas LNDR 2023 m. gruodžio 29 d. raštas Nr. SD-2023/201, kuriuo buvo pateikti atsakymai į Tarnybos klausimus.

Rašte buvo rašoma:

„Lietuvos nacionalinis dramos teatras (toliau – LNDR ir teatras) taiko platų socialinių nuolaidų spektrą nuo 2011 m., kuomet iš esmės buvo atnaujinta teatro meninė programa, repertuaras, tinklapis, bilietų platinimo sistema ir reklama bei komunikacija. Socialinės nuolaidos bei spektaklių bilietų kainos nuolat peržiūrimos ir atnaujinamos, tikintis pasiekti kuo įvairesnę auditoriją, užtikrinti teatro meno prieinamumą kuo platesniam žiūrovų ratui. Tai vyksta vieną ar kelis kartus per sezoną.

2018 m. prasidėjo LNDR pastato rekonstrukcijos darbai. Iš pradžių Teatras ir toliau vykdė veiklą pastate, kuriame vyko griovimo ir statybos darbai, spektaklius rodydamas tik Mažojoje salėje ir gastrolėse. Vėliau spektakliai vyko išimtinai kitų teatrų ir kultūros namų erdvėse visoje Lietuvoje, nes teatras buvo visiškai uždarytas. 2021 m. rugsėjo mėnesį LNDR atidarė Naująją salę, 2022 m. birželį – Mažąją, o š. m. gruodžio 1 d. – dalinai rekonstruotą Didžiąją salę. Iki š. m. gruodžio pradžios teatrui teko dirbti įvairiomis sąlygomis, įveikiant nuolatinius iššūkius dėl kitose erdvėse rodomų spektaklių ar tik dalinai eksploatuojamų vis dar rekonstruojamo LNDR pastato erdvių. Šį mėnesį atidaryta Didžioji salė taip pat rekonstruota tik dalinai, visus darbus planuojama baigti 2024 m. vasarą ir rugsėjo mėnesį pradėti naują sezoną su visiškai rekonstruota Didžiąja sale ir galutinai įdiegtomis technologijomis. Etapais atveriamo teatro veiklos planavimas turėjo įtakos ir žiūrovų su negalia aptarnavimui, ypač žiūrovams su judėjimo negalia, kadangi palaipsniui prieinamų teatro erdvių atidarymas reikė ir tai, jog tik dalis jau rekonstruoto teatro erdvių buvo jiems prieinamos. Šių metų gruodžio 1 d. atidarius Didžiąją salę teatras tapo visiškai prieinamas žiūrovams su judėjimo negalia ir į tai atsižvelgiama planuojant teatro veiklas.

2023 m. lapkričio mėnesį gavęs LR Lygių galimybių kontrolieriaus raštą dėl informacijos pateikimo, LNDR pasinaudojo proga peržvelgti savo socialinių nuolaidų sistemą, bilietų platinimo sistemos galimybes ir atlikti reikalingus pokyčius. Pakeitimai įsigalioja nuo š. m. gruodžio 29 d., tačiau atsižvelgiant į didžiulę repertuaro apimtį ir spektaklių rodymą trijose salėse, taip pat tai, kad LNDR nėra bilietų platintojas, o perka šias paslaugas iš bendrovės UAB „Nacionalinis bilietų platintojas“, galutinis pokyčių įgyvendinimas gali užtrukti dar savaitę. Žemiau pateikiame atsakymus į rašte išskeltus klausimus.

1. Ar asmenims su negalia yra ribojama galimybė pasirinkti vietas Teatro salėse, kai tokie pirkėjai nori pasinaudoti asmenims su negalia taikoma bilieto kainos nuolaida? Jei taip – dėl kokių priežasčių asmenys, kurie turi „neįgaliojo“ pažymėjimą, negali įsigyti bilietų skirtingose salės vietose?

Iki 2023 m. gruodžio 29 d. žiūrovams su negalia vietos buvo ribojamos. Taip buvo daroma dėl techninių bilietų platinimo sistemos galimybių. Žiūrovų su negalia poreikiai skirtingi, tačiau žiūrovams su judėjimo negalia, naudojantiems vežimėlius, vietos teatro žiūrovinėje salėje yra labai konkrečios. Tai apsprendžia pastato architektūrinis išplanavimas. Taigi, traktuojant visus žiūrovus su negalia vienodai, buvo pasirinktas konkrečių, žmonėms su negalia geriausiai prieinamų vietų fiksavimas. Šios vietos yra parterio vidurinėse eilėse iš šonų Didžiojoje salėje, Naujoje salėje – priešais pirmą eilę (taip pat viename iš balkonų), Mažojoje – iš šonų prie pirmos eilės. Ribotas vietų skaičius buvo apspręstas ir dėl ženklios nuolaidos – iš pradžių 80 proc., vėliau – 50 proc.

Nuo š. m. gruodžio 29 d. taikoma nauja socialinių nuolaidų sistema, kuri atsižvelgia į skirtingus žiūrovų su negalia poreikius. T. y., žiūrovai su judėjimo negalia, naudojantys vežimėlius, ir juos lydintys asmenys galės įsigyti konkrečias, jų poreikiams pritaikytas vietas, o žiūrovai su kitomis negaliomis bilietus galės pirkti jų pačių pasirinktoje salės vietoje. Išliks vienintelis ribojimas kaip ir visoms kitoms nuolaidoms – neįgaliojo nuolaida negalios aukščiausios bilietų kainos kategorijai. Taip pat negalios nuolaida vaikiškiems spektakliams (išskyrus asistentams), kadangi vaikiškų spektaklių kainodara specifinė – kainos mažesnės.

LNDR negali uždrausti neįgaliesiems su vežimėliais nusipirkti vietų ir kituose, tam nepritaikytuose salės sektoriuose. Tačiau tokiu atveju neįgalusis arba turėtų pasiekti tą vietą pats (ar su asistentu), palikęs vežimėlį toliau, arba teatras negali garantuoti, kad sudarys neįgaliajam sąlygas stebėti spektaklį (jeigu vežimėliui nepakanka vietos praėjime ar tai kelia pavojų saugiau išeiti iš salės kitiems žiūrovams).

2. Kaip asmenys su negalia gali pasinaudoti Teatro taikomomis nuolaidomis? Prašyčiau pateikti susijusias Teatro patvirtintas tvarkas / taisykles dėl nuolaidų taikymo tvarkos.

Informacija teikiama LNDR tinklapio www.teatras.lt skiltyje „Bilietai ir informacija“, skyrelyje „Nuolaidos ir akcijos“ (adresu: <https://www.teatras.lt/lt/bilietai-ir-informacija/nuolaidos-ir-akcijos/>).

Kaip minėjome aukščiau, nuo gruodžio 29 d. įsigalioja nauja nuolaidų sistema – skilties „Bilietai ir informacija“ skyrelyje „Kaip įsigyti bilietus“ skelbiami šie teatro dokumentai:

- Lietuvos nacionalinio dramos teatro paslaugų teikimo žiūrovams taisyklės
- Kvietimų į Lietuvos nacionaliniame dramos teatre vykstančius renginius suteikimo tvarkos aprašas.

O skyrelyje „Nuolaidos ir akcijos“ pateikiamas nuolatinių nuolaidų aprašymas.

3. Ar asmenims su negalia skirtos vietos kažkuo skiriasi nuo kitų vietų Teatro salėse? Jei taip – kuo?

Žr. atsakymą į pirmą klausimą.

4. Ar asmenims su negalia skirtos vietos yra tose eilėse, kuriose bilietai brangesni nei kitose salės eilėse?

Nuo š. m. gruodžio 29 d. žiūrovai su negalia galės pirkti bet kurios kainų kategorijos bilietus, išskyrus aukščiausią. Šiai kategorijai netaikomos jokios nuolaidos. Žiūrovai su judėjimo negalia gali pirkti vietas jiems pritaikytame sektoriuje, kuriame kainos yra vidurinės kategorijos. Jiems taikoma 25 proc. nuolaida, o profesionaliems asistentams – 100 proc. bilieto kainos nuolaida.

5. Ar asmenys su negalia kiekvieną bilietą turi pirkti atskirai? Jei taip – dėl kokių priežasčių? Ar kitoms bilietų kategorijoms, kai taikomos nuolaidos, yra taikomi panašūs ribojimai? Jeigu kiekvieną bilietą asmuo su negalia turi pirkti atskirai, kaip užtikrinama, kad perkant bilietą žmogų su negalia lydintis asmuo galės sėdėti šalia?

Iki š. m. gruodžio 29 d. taikyta praktika pirkti bilietą po vieną, siekiant apsisaugoti nuo piktnaudžiavimo sistema dėl ženklios nuolaidos. Senjorams ir jauniems žmonėms taikoma nuolaida yra dukart mažesnė, todėl tokia praktika nebuvo taikyta. Nuo gruodžio 29 d. visus bilietus bus galima pirkti ir ne po vieną – t. y., neįgalieji galės įsigyti bilietą ir sau, ir lydinčiam asmeniui / asistentui.

6. Remiantis Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo 15 str. 3 dalimi „Asmeninis asistentas, lydintis neįgalųjį į kultūros įstaigas (muziejus, galerijas ir kt.), lankytinas vietas, kultūros, pramogų ar sporto renginius, turi teisę įsigyti bilietą su 100 procentų nuolaida.“ Ar asmeniui su negalia, turinčiam asmeninį asistentą (ne bet kokį lydintį asmenį), yra užtikrinama šioje įstatymo nuostatoje numatyta teisė?

Iki šių metų gruodžio 29 d. žmonėms su negalia ir juos lydintiems asmenims buvo taikoma 50 proc. nuolaida. Tai faktiškai reiškė 100 proc. nuolaidą vienam bilietui, jei perkami du bilietai – neįgaliajam ir lydінčiam asmeniui / asistentui. Nuo gruodžio 29 d. keičiame bilietų pardavimo ir nuolaidų tvarką: žiūrovai su negalia galės įsigyti bilietą su 25 proc. nuolaida, o asmeninis asistentas (turintis atitinkamą pažymėjimą) galės įsigyti bilietą su 100 proc. nuolaida (paslaugos mokesčiui, kurį taiko bilietų platintojas, nuolaida netaikoma. Šis mokestis sudaro 1 eur.)

7. Kas yra / buvo atsakingas už bilietų pirkimo tvarkos bei reikalavimo pirkti po vieną bilietą nustatymo asmenims su negalia platformoje bilietai.lt?

Nuolaidų ir bilietų pirkimo tvarkas konsultuodamiesi su bilietų platintoju rengia ir įgyvendina keli teatro padaliniai. Kadangi asmenims su negalia LNDR taikė itin didelę nuolaidą – iš pradžių 80 proc., vėliau – 50 proc., – teatro ir bilietų platintojo sutarimu, siekiant apriboti piktnaudžiavimą šia nuolaida, ir dėl to, jog nuolaidai pritaikyti reikalingas pažymėjimas, kuris išduodamas vienam asmeniui, ir buvo įvesta tvarka pirkti vieną bilietą. Nuo š. m. gruodžio 29 d. tvarka pakeista ir šio ribojimo atsisakyta.

8. Kuo remiantis buvo nustatyta „Jauno žmogaus“ bilietui taikomos nuolaidos amžiaus riba (7–25 metai)? Dėl kokių priežasčių ir ko siekiant buvo nustatyta būtent tokia amžiaus riba?

LNDR siekia ugdyti auditoriją ir padaryti teatro teikiamas paslaugas prieinamas kuo įvairesnėms visuomenės grupėms. Nuolaidų sistema kuriama vadovaujantis Kultūros ministro rekomendacijomis, skirtomis valstybės teatrams ir koncertinėms įstaigoms, taip pat pažangiausiomis ir inovatyviausiomis užsienio teatrų praktikomis. Atsižvelgiant į plačiai paplitusią praktiką taikyti nuolaidas senjorams, nepriklausomai nuo to, ar jie dirba ar ne – t. y., ar turi papildomų pajamų nei senatvės pensija, – panaši logika buvo pritaikyta ir siekiant į teatrą pritraukti jaunus žmones. Jaunas žmogus, netgi jei nėra moksleivis ar studentas, tik pradeda savo profesinį kelią ir stojasi ant pirmojo ekonominės gerovės laiptelio. LNDR įgyvendina misiją „tenkinti ir ugdyti profesionaliojo scenos meno poreikį, užtikrinti profesionaliojo scenos meno prieinamumą visoms šalies gyventojų grupėms“, tarp tikslų yra ir šie: „ugdyti vaikų ir jaunimo kūrybiškumą, gabių jaunųjų atlikėjų saviraišką“ (LNDR nuostatai [Nuostatai - Lietuvos nacionalinis dramos teatras](#)). Taigi, siekiant praplėsti jaunų žmonių auditoriją, kuriai būtų patrauklus ir prieinamas lankymasis teatre, buvo nuspręsta atsisakyti ribojimo, jog nuolaida taikoma tik moksleiviams ir studentams, ir nuolaidą taikyti jauniems žmonėms nepriklausomai nuo jų išsilavinimo ir statuso – moksleivio / studento, dirbančio ar kito. 25 m. riba pasirinkta dėl to, jog vyresnio amžiaus jauni suaugusieji jau yra įsitvirtinę darbo rinkoje, ekonomiškai kur kas pajėgesni, todėl jiems nebūtina nuolaidų paskata. 7 m. riba pasirinkta todėl, kad nuo tokio amžiaus vaikai ir jaunuoliai jau gali

vaikščioti ir į kitus, ne tik vaikiškus spektaklius. Vaikiškiems spektakliams taikoma speciali kainodara, todėl jiems nuolaidos negalioja.

Norime pabrėžti, kad teatras siekia aprėpti labai įvairias visuomenės grupes, skatindamas jų dalyvavimą teatro veikloje. Pavyzdžiui, rodydamas spektaklius regionų gyventojams, teatras visada atsižvelgia į mažesnę Lietuvos gyventojų ekonominį pajėgumą regionuose ir taiko specialią kainodarą regionuose. Pabaigai norėtume priminti, kad nuo gruodžio 29 d. visos socialinės nuolaidos – neįgaliesiems, senjorams ir jauniems žmonėms – yra vienodo dydžio (25 proc.), ir tai, tikimės, taip pat turės teigiamą poveikį.”

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a :

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Teatras, nustatydamas kainas už paslaugas / bilietus ir lengvatų sąlygas, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punkto nuostatų, pagal kurias, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas; suteikdamas vartotojams informaciją apie gaminius, prekes ir paslaugas arba jas reklamuodamas, užtikrinti, kad šioje informacijoje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu ir nebūtų formuojamos visuomenės nuostatos, kad dėl šių požymių asmuo yra pranašesnis ar menkesnis už kitą.

Atkreiptinas dėmesys, kad skundo nagrinėjimo metu buvo nustatyta, jog Teatras bilietų kainų nuolaidas taiko ne tik asmenims su negalia, bet ir vyresnio amžiaus asmenims („senjorams“) ir jauniems žmonėms (Pareiškėja lygina nuolaidų taikymo sąlygas asmenims su negalia su nuolaidų taikymo sąlygomis šioms dviem asmenų grupėms). Siekiant išsamiai įvertinti Teatro taikomas lengvatas ir jų teisėtumą, tikslinga situaciją vertinti ne vien tik negalios pagrindu, bet ir amžiaus pagrindu.

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija), kurios dalyvė yra Lietuva, 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, užtikrina, kad prieš įstatymą visi asmenys lygūs ir lygūs pagal įstatymą, taip pat turi teisę į lygiavertę įstatymo apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymo teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo. Valstybės, šios Konvencijos šalys, draudžia bet kokį diskriminavimą dėl neįgalumo ir garantuoja neįgaliesiems vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo diskriminavimo dėl bet kokios priežasties (Konvencijos 5 straipsnio 2 dalis).

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypač dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu.

Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks

nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos atitinkamose Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 7 dalyse.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėja kreipėsi į Tarnybą įžvelgdama kelias problemas dėl Teatro bilietų kainų nuolaidų taikymo politikos. Visų pirma, Pareiškėja teigė, kad vietos Teatro žiūrovų salėje ir jų skaičius, kai asmenims su negalia taikomos bilietų kainos nuolaidos, priešingai nei skirtos kitų nuolaidos kategorijų asmenims („senjorams“ ar „jaunam žmogui“), yra ribojamos, t. y., Pareiškėja rašė: „Naujoje salėje: 1–3 eilės 1–2 vietos, Mažojoje salėje 1–2 eilės 1–2 vietos – pardavimo schemeje jos pažymėtos ruda spalva“. Taip pat Pareiškėja atkreipė dėmesį, kad šios vietos yra brangesnės bilietų kainų kategorijos negu pigesnės vietos gale, į kurias perkant bilietus asmenims su negalia nėra taikoma nuolaida. Antra, Pareiškėja teigė, kad perkant bilietus internetu per bilietai.lt platformą asmenims su negalia, priešingai nei kitoms nuolaidų kategorijoms, galima pirkti tik po vieną bilietą, taigi kyla rizika, kad, kol bus perkama antra vieta lydinčiam asmeniui, kažkas kitas tuo metu nupirks bilietą į gretimą vietą.

Primintina, kad pagal Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas: „Įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo,

įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.“

Pastebėtina, kad prekių ir paslaugų teikėjai neturi pareigos teikti nuolaidas, nebent tai yra nustatyta teisės aktais (pavyzdžiui, transporto lengvatos pagal Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymą). Kultūriniais renginiams ir jų rengėjams nėra numatyta pareigos taikyti tam tikroms asmenų grupėms bilietų kainų nuolaidas ir paslaugų teikėjai tai daro savo nuožiūra. Svarbu, kad taikant tokias nuolaidas asmenys nebūtų diskriminuojami.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 10 punkto nuostatas, lengvatų taikymas amžiaus, negalios bei socialinės padėties pagrindais, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis, nelaikytinas tiesiogine diskriminacija. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad, siekiant didesnio kultūros prieinamumo labiau pažeidžiamoms asmenų grupėms (asmenims su negalia, senjorams, jauniems asmenims), Teatro taikomos bilietų kainų nuolaidos negalios ir amžiaus pagrindais negalėtų būti laikomos tiesiogine diskriminacija. Atkreiptinas dėmesys, kad nuolaidų taikymas „jauniems žmonėms“ ir tai, kaip juos apibrėžia Teatras, ir Teatro nustatytų sąlygų atitikimas Lygių galimybių įstatymui detaliau nagrinėjamas šiame sprendime toliau.

LNDT patvirtino, kad iki 2023 m. gruodžio 29 d. Teatre asmenims su negalia perkant bilietus su nuolaida skirtos vietos buvo ribotos, t. y., asmenys negalėjo laisvai pasirinkti bet kokios vietos salėje. Teatras teigė, kad žiūrovams su judėjimo negalia, naudojantiems vežimėlius, vietos Teatro žiūrovų salėje yra labai konkrečios. Traktuojant visus asmenis su negalia vienodai, buvo pasirinktas konkrečių, žmonių su negalia geriausiai prieinamų, vietų fiksavimas („parterio vidurinėse eilėse iš šonų Didžiojoje salėje, Naujoje salėje – priešais pirmą eilę (taip pat viename iš balkonų), Mažojoje – iš šonų prie pirmos eilės“). Ribotas vietų skaičius buvo pasirinktas ir dėl žymios nuolaidos – pirmiausia 80 proc., po to – 50 procentų.

Pastebėtina, kad Teatro iki 2023 m. gruodžio 29 d. taikyta nuolaidų asmenims su negalia sistema iš esmės buvo pritaikyta konkrečiai asmenims su judėjimo negalia, taigi nebuvo atsižvelgiama į asmenų su negalia įvairovę. Negalia gali būti įvairių rūšių – judėjimo, klausos, regos, psichosocialinė ir pan., taigi tam tikros priemonės, kurios yra „specifiškai būtinos vienai negalios rūšiai, gali būti perteklinės esant kitoms negalioms. Suprantama, kad dėl prieinamumo užtikrinimo asmenims su judėjimo negalia gali netikti tam tikros vietos, bet asmenims, turintiems klausos, regos ar kitą negalią, tokiu atveju yra nepagrįstai ribojamos vietos, kurias jie gali pasirinkti Teatro

žiūrovų salėje, priešingu atveju negali pasinaudoti asmenims su negalia taikomomis bilietų kainų nuolaidomis.

Pabrėžtina, kad Teatras skundo nagrinėjimo metu pakeitė savo nuolaidų taikymo politiką. Nuo 2023 m. gruodžio 29 d. (faktinis įsigaliojimas dėl techninių niuansų galėjo įvykti kiek vėliau) yra atsižvelgiama į skirtingus žiūrovų su negalia poreikius. Asmenys su negalia, naudojantys vežimėlius, ir juos lydintys asmenys gali įsigyti konkrečias jų poreikiams pritaikytas vietas, o asmenys su kitomis negaliomis bilietus gali pirkti jų pačių pasirinktose salės vietose. Asmenims su negalia taikoma 25 proc., o profesionaliam asistentui – 100 proc. bilieto kainos nuolaida. Nuolaidos nėra taikomos tik aukščiausios bilietų kainos kategorijai bei vaikiškiems spektakliams. Asmenys su judėjimo negalia gali pirkti vietas ir kitose salės vietose, bet Teatras tokiu atveju negali užtikrinti patekimo į tas vietas vežimėliu.

Atsižvelgiant į 2023 m. gruodžio 29 d. Teatro padarytus pokyčius, nustatant nuolaidų taikymo bilietų kainoms, kai juos perka asmenys su negalia, traktuotina, kad Teatras nutraukė lygias galimybes pažeidžiančius veiksmus, taigi šios skundo dalies tyrimas nutraukiamas.

Teatras patvirtino, kad iki 2023 m. gruodžio 29 d. asmenys su negalia bilietus su nuolaida galėjo pirkti tik po vieną bilietą. Pasak Teatro, tai buvo daroma siekiant apsaugoti nuo piktnaudžiavimo dėl žymios nuolaidos (senjorams ir jauniems žmonėms taikoma bilietų kainos nuolaida dukart mažesnė, todėl tokia praktika nebuvo taikyta). Pabrėžtina, kad tokiu atveju asmenys su negalia yra išskiriami iš kitų asmenų grupių, kurioms taikomos bilietų kainos nuolaidos, taip sudarant sudėtingesnes sąlygas asmenims su negalia pasinaudoti jiems taikomomis lengvatomis.

Teatras teigė, kad žmonėms su negalia ir juos lydintiems asmenims buvo taikoma 50 proc. bilietų kainos nuolaida, tai faktiškai reiškia 100 proc. nuolaidą vienam bilietui, jei perkami du bilietai – asmeniui su negalia ir lydinčiam asmeniui / asistentui.

Pagal Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo (redakcija iki 2024 m. sausio 1 d.) 15 straipsnio 3 dalies nuostatas: „Asmeninis asistentas, lydintis neįgalųjį į kultūros įstaigas (muziejus, galerijas ir kt.), lankytinas vietas, kultūros, pramogų ar sporto renginius, turi teisę įsigyti bilietą su 100 procentų nuolaida.“ Nuo 2024 m. sausio 1 d. ši nuostata įtvirtinta Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo 27 straipsnio 3 dalyje. Pagal Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo 2 straipsnio 4 dalies nuostatas: „Asmeninis asistentas – fizinis asmuo, teikiantis asmeninę pagalbą asmeniui su negalia, su kuriuo jis nėra susijęs artimais giminystės ryšiais (nėra asmens su negalia tėvas (įtėvis) ar motina (įmotė), vaikas (įvaikis), senelis (-ė), vaikaitis (-ė), brolis, sesuo), santuokiniais ryšiais (nėra

asmens su negalia sutuoktinis (-ė) ar asmuo, su kuriuo asmuo su negalia gyvena ir tvarko bendrą ūkį neįregistravęs santuokos), taip pat nėra asmens su negalia globėjas ar rūpintojas.“ Atsižvelgiant į šį teisinį reglamentavimą konstatuotina, kad asmeniniam asistentui turėtų būti taikoma 100 proc. bilieto kainos nuolaida.

Pastebėtina, kad, pagal iki 2023 m. gruodžio 29 d. Teatre galiojusią tvarką, ši įstatyme numatyta teisė gauti nuolaidą nebuvo tinkamai įgyvendinama, t. y., asmeniniam asistentui, lydinčiam asmenį su negalia į Teatrą, nebuvo taikoma atskira 100 proc. nuolaida; buvo kliūčių asmeniui su negalia ir jo / jos asmeniniam asistentui kartu įsigyti bilietus į gretimas vietas. Pastebėtina, kad kai kuriems asmenims su negalia asmeninis asistentas ir jo dalyvavimas šalia yra būtina sąlyga siekiant lygiavertėmis sąlygomis gauti paslaugas.

Teatras informavo, kad nuo 2023 m. gruodžio 29 d. buvo pakeista bilietų pardavimo ir nuolaidų bilietų kainoms taikymo tvarka – žiūrovai su negalia gali įsigyti bilietus su 25 proc. nuolaida, o asmeniniam asistentui (turinčiam atitinkamą pažymėjimą) taikoma 100 proc. bilieto kainos nuolaida. Nuo 2023 m. gruodžio 29 d. taip pat neliko ribojimo – pirkti bilietus po vieną. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad Teatras šio skundo tyrimo metu nutraukė lygias galimybes pažeidžiančius veiksmus, taigi šios skundo dalies tyrimas nutraukiamas.

Atkreiptinas dėmesys, kad asmens su negalia asmeniniam asistentui (pagal Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo 15 str. 3 d.) 100 proc. bilieto kainos nuolaida turėtų būti taikoma visiems Teatro spektakliams, t. y., įskaitant ir vaikiškus spektaklius.

Teatras taip pat taiko nuolaidas jauniems žmonėms, t. y., bilieto kainos nuolaida taikoma 7–25 metų amžiaus asmenims. Numatytas amžiaus ribas Teatras grindė tuo, kad vyresnio nei 25 metų amžiaus jauni suaugusieji jau yra įsitvirtinę darbo rinkoje, ekonomiškai kur kas pajėgesni, todėl jiems, pasak Teatro, nebūtina nuolaidų paskata. Apatinė 7 metų amžiaus riba numatyta, kadangi nuo tokio amžiaus vaikai ir jaunuoliai jau gali žiūrėti ir kitus, ne tik vaikiškus, spektaklius.

Atkreiptinas dėmesys, kad Teatras nepateikė jokios informacijos, pagrindžiančios teiginį, jog vyresnio nei 25 metų amžiaus jauni suaugusieji jau yra įsitvirtinę darbo rinkoje, ekonomiškai kur kas pajėgesni. Primintina, kad, pagal Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnio nuostatas, skundžiamasis asmuo turi įrodyti, kad diskriminacijos nebuvo.

Pastebėtina, kad kituose teisės aktuose, kuriuos numatomos tam tikros lengvatos ar paramos jauniems žmonėms, numatomos kitokios amžiaus ribos. Pavyzdžiui, pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo 2 straipsnio 6 dalies nuostatas: „Jaunas žmogus – asmuo nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai)“. Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 25 straipsnio 8 punkte numatyta, kad darbo rinkoje papildomai remiamais laikomi bedarbiai iki 29 metų.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.192¹ straipsnio 1 dalyje rašoma: „Tėvai, turintys galimybę, privalo išlaikyti savo vaikus, sulaukusius pilnametystės, kurie mokosi pagal vidurinio ugdymo programą ar pagal formaliojo profesinio mokymo programą pirmajai kvalifikacijai įgyti arba studijuoja aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės studijų formos programą ir yra ne vyresni negu 24 metų ir kuriems būtina materialinė parama, atsižvelgiant į vaikų, sulaukusių pilnametystės, turtinę padėtį, gaunamas pajamas, galimybę patiems gauti pajamų ir kitas svarbias aplinkybes.“

Atkreiptinas dėmesys, kad teisės aktuose įprastai nėra numatyta 25 metų amžiaus riba, kai jauniems asmenims yra taikomos kokios nors lengvatos.

Primintina, kad, pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 10 punkto nuostatas, lengvatų teikimas amžiaus pagrindu nėra laikomas tiesiogine diskriminacija, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Atsižvelgiant į tai, kad įstatymuose nėra numatyta 25 metų amžiaus riba teikiant lengvatas, o Teatras nepateikė konkrečių duomenų, pagrindžiančių būtent šios amžiaus ribos nustatymo būtinumą, konstatuotina, kad nagrinėjamu atveju viršutinė amžiaus riba teikiant lengvatas / nuolaidas Teatro bilietų kainoms negali būti laikoma pagrįsta, taigi toks skirtingas asmenų traktavimas prieštarauja Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatoms.

Pažymėtina, kad lengvatų taikymas jaunesniems asmenims neprieštaraujančiu Lygių galimybių įstatymui gali būti laikomas tokiais atvejais, kai numatomos amžiaus ribos yra pagrįstos objektyviais ir konkrečiais duomenimis, kodėl būtent tai asmenų grupei reikalinga taikyti lengvatas.

Atsižvelgdama į visa tai, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 ir 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 2 punktu, 29 straipsnio 3 dalies 4 punktu, 30 straipsnio 3 dalimi,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Nutraukti skundo dalies dėl Teatro teikiamų nuolaidų taikymo asmenims su negalia tvarkos tyrimą, kadangi lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai buvo nutraukti.

2. Kreiptis į Teatrą ir siūlyti nutraukti lygias galimybes pažeidžiančius veiksmus, t. y., atsižvelgiant į konkrečius duomenis (pavyzdžiui, statistinius) apsvarstyti viršutinės amžiaus ribos taikant nuolaidas jauniems žmonėms keitimą.

3. Įpareigoti Teatrą išnagrinėti šį sprendimą ir apie nagrinėjimo rezultatus bei sprendimo vykdymą informuoti lygių galimybių kontrolierę per 30 dienų nuo sprendimo gavimo dienos, t. y., pateikti informaciją, kokių veiksmų Teatras ėmėsi dėl šiame sprendime išdėstytų siūlymų bei rekomendacijų.

4. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Teatrą.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė,
pavadojanti lygių galimybių kontrolierę

Edita Žiobienė